

Hørings svar IOGT i Norge

Meld. St. 15 (2022-2023),

Folkehelsemeldinga

BESØKSADRESSE:

IOGT i Norge · Torggata 1 · 0181 Oslo

POSTADRESSE:

IOGT i Norge · Torggata 1 · 0181 Oslo

E-POST: iogt@iogt.no**BANKKONTO:** 1503.84.77541**ORG.NR:** 966804130

IOGT i Norge er en frivillig organisasjon som jobber for at det skal være lett å ta rusfrie valg. Folkehelsearbeid er derfor et kjerneområde for organisasjonen, og vi jobber bredt med forebygging av både alkohol- og narkotika bruk.

Det er bra at Stortingsmeldingen adresserer alkohol på en god måte i folkehelsearbeidet. Samtidig ser vi at de konkrete forslagene som legges frem er mindre forpliktende enn det som står om f.eks tobakk. Vi håper derfor at det i forebyggings- og behandlingsreformen som regjeringen melder skal komme neste år kommer mer konkrete forslag til hvordan man ønsker å styrke det forebyggende arbeidet. Vi vil også påpeke at selv om vi har sett en gledelig utvikling, særlig når det gjelder unges alkoholbruk de siste årene, er forbruket av alkohol fortsatt svært høyt historisk sett. Vi stiller derfor spørsmålsteget ved formuleringen om at Norge allerede har tatt ut store deler av gevinsten gjennom en restriktiv alkoholpolitikk.

Reduksjon av alkoholbruk må være en del av arbeidet når Regjeringa i meldinga varsler at dei *'skal legge fram ein heilskapeleg NCD-strategi mot 2030'*. Det er også viktig å se sammenhengene mellom de ulike temaene i Stortingsmeldinga, og det kunne meldingen ha gjort enda bedre – for oss som har alkoholforebygging i fokus er det stor bekymring knyttet til lavere deltagelse i organisert aktivitet. Island har jobbet helhetlig med forebygging over lang tid, der nettopp fritidsaktiviteter blir sett i sammenheng med rusforebygging. En slik helhetlig tilnærming på tvers av tema må også være førende for norsk folkehelsepolitikk.

Stortingsmeldingen viser blant annet til WHO Europa sitt nye rammeverk for tiltak mot alkohol (2022). Dette rammeverket er viktig både fordi innholdet er godt, og også fordi retorikken går vekk fra *'skadelig bruk av alkohol'* til å snakke om *'bruk'*. I Stortingsmeldinga blir dette reflektert i teksten, men ikke i målsettingen hvor man fortsatt snakker om en nedgang i *skadelig bruk* på min 20 % som målsetning for perioden 2010–2030. Teksten bekrefter at det ikke er et skarpt skille mellom bruk og skadelig bruk av alkohol – og da er kreft ofte løftet frem som et område der det ikke finnes en trygg nedre grense for bruk. Sammenhengen mellom skader og totalforbruk er også godt dokumentert.

Vi foreslår å endre målsettingen til minst 20 % reduksjon i *bruk* for perioden 2010-2030.

Stortingsmeldinga varsler også om oppstart av *'eit nasjonalt rusførebyggande program for barn og unge'*. I den sammenhengen vil vi rette fokus mot at forebyggingsarbeid strekker seg utover program rettet mot barn og unge alene. Det er godt dokumentert at foreldre og andre voksne med ansvar for barn og unge er en viktig gruppe involvere i det forebyggende arbeidet rettet mot barn og unge. Vi i IOGT ønsker derfor at foreldre blir inkludert i det kommende forebyggingsprogrammet.

Det gir et viktig signal at Stortingsmeldinga slår fast at en restriktiv alkoholpolitikk skal videreføres. Vi har god kunnskap om dette er virkemidler som bidrar effektivt til å forebygge bruk og skader. IOGT i Norge opplever stor interesse fra internasjonalt miljø for den gode og forebyggende alkoholpolitikken vi har i Norge, spesielt når det gjelder effektive mekanismer i reklameforbudet. Vi ønsker derfor å minne om behovet for å styrke overvåking og sanksjoneringen av forbudet når nye kommunikasjonsflater inntreffer, og at det er politisk vilje til å gjennomføre dette.

Meldingen påpeker også at alkohol i motsetning til andre psykoaktive stoffer ikke er regulert av noe internasjonalt bindende regelverk. Vi mener at Norge må spille en mer aktiv rolle for å endre på dette, og må være med på å få saken opp på dagsordenen internasjonalt.

IOGT mener det er positivt at Folkehelsemeldingen slår fast regjeringens ønske om ikke å gå for en generell avkriminalisering av narkotika. Forbudet er et viktig signal og virker forebyggende på bruk og skader. Det at det ikke er lov er noe ungdom selv oppgir som en av de viktigste grunnene til ikke å bruke cannabis i undersøkelsen Cann2021 fra Folkehelseinstituttet.

Avslutningsvis er IOGT positive til at det skal settes ned et utvalg for å se på verdigrunnlaget, beslutningsarenaer og kunnskapsgrunnlaget for folkehelsepolitikken. Alkoholpolitikken er et område hvor restriktive tiltak gjerne settes opp mot enkeltmenneskers frihet eller næringsinteresser. Debatten omkring forebyggende vs. skadereduserende tiltak i ruspolitikken viser også behovet for en god dialog omkring disse spørsmålene.

Vennlig hilsen

Hanne Cecilie Widnes
Generalsekretær i IOGT i Norge

Kontaktinformasjon:

cecilie.widnes@iogt.no

Mob: 48 23 16 60

IOGT

IOGT.NO

Enestående familier eies og drives av IOGT i Norge